

BULETIN INFORMATIV

Cuprins

Comisia pre-vetting a finalizat audierile candidaților.
Ce urmează?

Concursuri cu scandal pentru ocuparea funcțiilor-cheie în procuratură

Noua lege a taxei de stat – obiect al criticilor și dezbaterilor

Republica Moldova, în topul țărilor cu cele mai multe adresări și condamnări la CtEDO

Poate fi confiscată averea fostului deputat Vladimir Vitiuc?

Pe scurt

Despre CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Suntem independenți și neafiliați politic.

SUSȚINE CRJM

COMISIA PRE-VETTING A FINALIZAT AUDIERILE CANDIDAȚILOR. CE URMEAZĂ?

Comisia Pre-Vetting a [anunțat](#) recent despre finalizarea evaluării tuturor judecătorilor înscriși la concursul pentru funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM). Mai multe detalii pot fi găsite în [Buletinul CRJM nr. 52](#). Potrivit rezultatelor, doar 5 judecători din cei 28 înscriși inițial la concurs au promovat evaluarea. Toți candidații care au promovat evaluarea, [Livia Mitrofan](#), [Maria Frunze](#), [Ioana Chironeț](#), [Sergiu Caraman](#) și [Vasile Șchiopu](#) reprezintă instanțele de fond (judecătorii).

Potrivit celor mai recente modificări ale [Legii cu privire la CSM](#), noul Consiliu urmează să fie format din șase judecători de carieră, care reprezintă proporțional sistemul judecătoresc: patru – din cadrul judecătorilor, unul – din cadrul curților de apel și unul – din cadrul Curții Supreme de Justiție (CSJ). Acest lucru ar însemna că CSM trebuie să inițieze un nou concurs pentru suplinirea funcțiilor de membru al CSM din rândul curților de apel și CSJ, deoarece niciun candidat din aceste instanțe nu a promovat evaluarea.

Majoritatea judecătorilor care nu au promovat evaluarea s-au plâns la CSJ, iar cel puțin cinci judecători [Ecaterina Buzu](#), [Sergiu Osoianu](#), [Stratan Vitalie](#), [Vladislav Holban](#), [Iurie Bejenaru](#) au depus inclusiv plângeri la Curtea Constituțională (CC), invocând pretinsa neconstituționalitate a unor prevederi ale legii pre-vetting. La 14 februarie 2023, CC a admis parțial cererile judecătorilor, stabilind drept neconstituțională o prevedere din legea Pre-vetting, care se referă la competența CSJ de a anula deciziile Comisiei de evaluare. [Potrivit CC](#), CSJ va putea anula deciziile de nepromovare a pre-vettingului, dacă (a) au fost admise erori procedurale esențiale, și (b) dacă constată circumstanțe care pot duce la promovarea evaluării.

Într-un singur caz – al judecătorului CSJ, [Anatolie Țurcan](#) – contestația la CSJ deja a fost respinsă. Potrivit [hotărârii CSJ](#), în contestația lui Țurcan nu au fost regăsite temeuri legale care ar duce la anularea deciziei Comisiei Pre-vetting. Contestațiile depuse la CSJ și CC nu împiedică, însă, convocarea Adunării Generale a Judecătorilor, la care ar urma să fie aleși judecătorii care au promovat evaluarea. Potrivit [Legii Pre-vetting](#), în termen de șapte zile de la emiterea deciziei privind ultimul candidat la funcția de membru în consiliul respectiv, CSM urmează să convoace Adunarea Generală pentru alegerea membrilor

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Doar cinci judecători din cei 28 înscriși inițial la concurs au promovat evaluarea pre-vetting. Rata de nepromovare este foarte mare (circa 82%).

săi. La 14 februarie 2023, CSM s-a întrunit în ședință și a decis convocarea Adunării Generale a Judecătorilor pentru 17 martie 2023.

Candidații care au eșuat evaluarea vor putea să activeze în sistemul judecătoresc, însă nu mai pot participa în concurs pentru ocuparea funcției de membru al CSM.

CONCURSURI CU SCANDAL PENTRU OCUPAREA FUNCȚIILOR-CHEIE ÎN PROCURATURĂ

În ianuarie 2023, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) a luat decizii privind unele funcții-cheie din sistemul procuraturii. Membrii procurori planificau adoptarea mai multor decizii, însă ședințele CSP nu au avut loc din lipsa de cvorum cauzată de unii membri non-procurori.

La 15 ianuarie, CSP a refuzat prelungirea interimatului lui Sergiu Russu la șefia Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS). CSP nu a făcut publice considerentele din care interimatul nu a fost prelungit. Totuși, la 16 decembrie 2022, [Russu fusese desemnat câștigător al concursului](#) pentru funcția de șef al secției prevenire și combatere a traficului de ființe umane din cadrul Procuraturii Generale. În locul acestuia, interimar al Procurorului-șef PCCOCS a fost numit Victor Furtună. Ultimul a fost adjunctul lui Sergiu Russu, funcție deținută tot în calitate de interimar. Anterior, [Victor Furtună](#) a pornit urmărirea penală împotriva Procurorului General Alexandr Stoianoglo.

Sergiu Russu candidează pentru șefia PCCOCS, alături de foștii procurori Eugen Rurac și Andrei Mațco. Concursul a fost anunțat pe 10 noiembrie 2022. Conform legii, candidații pentru acest post trebuie preselecțai de către o comisie specială compusă din cinci membri. Ulterior, ei sunt audiați de către CSP, care poate propune Procurorului General numirea procurorului-șef PCCOCS sau poate respinge toți candidații.

La 16 ianuarie, CSP a [aprobat componența comisiei de preselecție](#), din care făcea parte și Iulian Groza, directorul executiv al Institutului pentru Politici și Reforme Europene. Comisia avea la dispoziție 10 zile lucrătoare pentru evalua cei trei candidați. Prima ședință a comisiei a avut loc pe 23 ianuarie. La 26 ianuarie, [Iulian Groza a anunțat public](#) despre presiunile exercitate asupra sa în vederea influențării concursului. El a solicitat anularea concursului și a exprimat disponibilitatea de a fi audiat de către CSP. La 27 ianuarie, Eduard Rurac [ar fi depus o plângere penală](#) împotriva lui Iulian Groza pentru că, în vara anului 2022, organizația condusă de Groza ar fi accesat ilegal datele privind imobilele deținute de Rurac.

La 16 ianuarie, la propunerea Procurorului General interimar, Ion Munteanu, CSP a aprobat numirea procurorului Procuraturii Anticorupție, [Aliona Nesterov](#) și procurorului PCCOCS, [Igor Demciucin](#) în funcția de adjuncți ai acestuia. Drept consecință, Eduard Bulat, fostul adjunct al Procurorului General, a rămas fără funcție.

Președintele CSM este acuzat de exercitare de presiuni pentru a influența concursul pentru șefia PCCOCS

La 23 ianuarie, și Eduard Bulat a solicitat anularea concursului pentru șefia PCCOCS și numirea lui în această funcție, fără concurs. Potrivit lui, foștii adjuncți ai Procurorului General pot fi numiți în orice funcție liberă în procuratură, inclusiv de procuror-șef. La 31 ianuarie, și ministrul Justiției a solicitat la ședința CSP anularea concursului, din cauza declarațiilor făcute de Groza. [Ambele cereri au fost respinse de către CSP](#). Eugen Rurac a solicitat anularea hotărârii CSP privind constituirea comisiei de preselecție, pe motiv că Iulian Groza nu ar corespunde condițiilor legale pentru a face parte din aceasta. Cererea lui Rurac a fost respinsă de CSP.

La ședința CSP din 31 ianuarie, Iulian Groza a comunicat că împotriva lui s-ar deschide un dosar penal, iar Dorel Musteață, președintele interimar al Consiliului Superior al Magistraturii, și Eugen Rurac ar avea o implicare în această procedură. În momentul în care Iulian Groza a intrat în sala, Dorel Musteață a părăsit ședința. CSP a decis să sesizeze procuratura cu privire la cele relatate de Iulian Groza.

[La 1 februarie](#), a avut loc următoarea ședință a comisiei de preselecție. Eugen Rurac a anunțat despre retragerea din concurs, iar [membrii comisiei](#) au anunțat că demisionază. Pentru continuarea concursului trebuie creată o nouă comisie.

În luna ianuarie, cel puțin patru ședințe ale CSP nu au avut loc din lipsă de cvorum, deoarece majoritatea membrilor non-procurori nu s-a prezentat. În cadrul acestora se planifica [desemnarea](#) a circa 10 procurori-șefi, dar și adjuncți ai procurorului-șef al mun. Chișinău. Motivul lipsei la ședințe nu a fost anunțat, însă un membru al CSP din partea societății civile a solicitat verificarea suplimentară a candidaților la concurs. La 27 ianuarie, cei cinci membri procurori ai CSP au publicat [o reacție](#) în care au criticat lipsa membrilor CSP de la ședințe și intenția de verificare a candidaților în afara cadrului legal.

NOUA LEGE A TAXEI DE STAT – OBIECT AL CRITICILOR ȘI DEZBATERILOR

La 29 decembrie 2022, Parlamentul a votat în prima lectură [proiectul legii taxei de stat](#), la o distanță de două zile de la înregistrarea acestuia. Conform autorilor, scopul proiectului este „actualizarea taxelor de stat la nivelul economiei actuale, dar și pentru acoperirea serviciilor minime oferite de instituțiile publice”. Proiectul vine să descurajeze înaintarea acțiunilor abuzive și urmărește sporirea calității actului de justiție, prin diminuarea volumului de muncă al instanțelor judecătorești.

Proiectul a fost elaborat [de un grup de lucru](#), creat de Parlament, cu implicarea reprezentanților Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Uniunii Avocaților, Consiliului Superior al Magistraturii și al sistemului judecătoresc. Principalele propuneri cu element de noutate sunt: introducerea taxei de timbru în valoare de 200 MDL pentru toate tipurile de acțiuni și contestații, nesusceptibilă scutirii, amânării sau eşalonării; eliminarea plafoanelor mărimii taxei de stat în cauzele patrimoniale; mărirea cuantumurilor actuale ale taxei de stat; introducerea

Opinia juriștilor: taxa de timbru și taxele pentru exercitarea drepturilor procedurale îngredesc semnificativ accesul liber la justiție și afectează, în special, persoanele care aparțin grupurilor vulnerabile.

taxelor noi pentru înaintarea cererilor de audiere a martorilor, specialiștilor sau experților; de amânare a ședinței; de recuzare; de strămutare a cauzei; de repunere în termen; de decădere din drepturi pentru neîndeplinirea în termen a actului procedural; de asigurare a acțiunii; de accelerare a procesului; de explicare a hotărârilor sau deciziilor.

Comunitatea juridică a întâmpinat proiectul destul de ostil și a adus mai multe critici acestuia. La 6 ianuarie 2023, Oficiul Avocatului Poporului (OAP) a publicat [opinia sa](#) prin care și-a manifestat îngrijorările din perspectiva respectării drepturilor omului. OAP a notat că impunerea taxei de timbru și a taxelor pentru exercitarea drepturilor procedurale va împovăra sarcina financiară a justițiabililor și va îngreuna accesul liber la justiție. Modificările vor lovi esențial în persoanele vulnerabile, care din start au acces limitat la mecanisme de protecție împotriva abuzurilor.

Președintele Uniunii Avocaților a [criticat includerea](#) taxei de timbru și a taxelor pentru exercitarea drepturilor procedurale, în special taxa pentru amânarea ședinței. Potrivit lui, aceste taxe ar fi contrare statului de drept. Totodată, a criticat procedura nejustificat de rapidă de votare a proiectului, fără o consultare publică. A solicitat instituirea unui moratoriu asupra adoptării finale a proiectului și plasarea acestuia spre discuții publice.

Președinta Comisiei juridice, numiri și imunități, una din autorii proiectului, a [menționat că stabilirea](#) taxei pentru solicitarea amânării ședinței judecătorești are drept scop evitarea tergiversării nejustificate a procesului de judecată, iar părțile sunt scutite de la plata acestei taxe în caz de boală. Totodată, taxa de timbru nu este exagerată și că aceasta va curma înaintarea abuzivă a cererilor de chemare în judecată.

La 30 ianuarie 2023 au avut loc [audieri publice](#) la acest subiect, cu participarea judecătorilor, liberilor profesioniști din domeniului justiției, mediului de afaceri și a sectorului asociativ. Autorii proiectului au declarat că vor asigura ajustarea proiectului, urmare a propunerilor înaintate de participanți. CRJM a elaborat o [opinie juridică](#) prin care a înaintat propuneri conceptuale de îmbunătățire a proiectului.

REPUBLICA MOLDOVA, ÎN TOPUL ȚĂRILOR CU CELE MAI MULTE ADRESĂRI ȘI CONDAMNĂRI LA CtEDO

La 27 ianuarie 2023, CRJM a prezentat [nota analitică](#) privind Republica Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) în anul 2022. Analiza CRJM a fost efectuată în baza [Raportului de activitate al CtEDO](#) pentru anul respectiv și a [jurisprudenței CtEDO](#) în cauzele moldovenești.

În anul 2022, CtEDO a primit 642 de cereri îndreptate împotriva Republicii Moldova, cu puțin peste numărul de cereri depuse în anul 2021 (630 de cereri). La acest capitol, Republica Moldova se afla pe locul 4 din cele 46 de țări membre

În 2022, moldovenii s-au adresat la CtEDO de 5 ori mai des decât media europeană. Cel mai frecvent Moldova a fost condamnată de CtEDO pentru investigarea defectuoasă a maltratării și lipsa unui proces echitabil.

ale Consiliului Europei. Raportat la populația țării, numărul cererilor depuse împotriva Moldovei este foarte mare. În 2022, moldovenii s-au adresat la CtEDO de 5 ori mai des decât media europeană.

La 31 decembrie 2022, 1 020 de cereri moldovenești așteptau să fie examinate. Circa 97% dintre acestea au șanse mari de succes. Acest număr este aproape egal cu numărul total de cereri în baza cărora Moldova a fost condamnată în cei 25 de ani de când poate fi acționată la CtEDO. În ceea ce privește numărul total al cererilor pendinte, Moldova este pe locul 12 în cadrul Consiliului Europei.

Până la 31 decembrie 2022, CtEDO a pronunțat 575 de hotărâri în cauzele moldovenești, dintre care 34 în anul 2022. În majoritatea hotărârilor pronunțate (86%), CtEDO a constatat cel puțin o violare a Convenției Europene pentru Drepturile Omului. În acest sens, Moldova s-a plasat pe locul 11 din cele 46 de țări membre ale Consiliului Europei, devansând Marea Britanie, Germania, Portugalia, Spania sau Olanda.

Din 1997 până la 31 decembrie 2022, cele mai frecvente tipuri de violări constatate de CtEDO sunt neexecutarea hotărârilor judecătorești, maltratarea, anchetarea inadecvată a maltratărilor și deceselor, detenția în condiții proaste, detenția ilegală și casarea neregulamentară a hotărârilor judecătorești irevocabile.

În baza tuturor hotărârilor și deciziilor pronunțate până la 31 decembrie 2022, Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să plătească 22 448 198 EUR, dintre care 544 448 EUR în anul 2022.

POATE FI CONFISCATĂ AVEREA FOSTULUI DEPUTAT VLADIMIR VITIUC?

La 6 ianuarie 2022, Autoritatea Națională de Integritate (ANI) a emis [actul de constatare](#) în privința fostului deputat transfug Vladimir Vitiuc, deoarece acesta nu a reușit să justifice proveniența sumei totale de 2 947 659 MDL (2 268 248 MDL pentru perioada 2014-2016 și 679 411 MDL, pentru perioada anilor 2016 – 2020).

La 7 februarie 2022, ex-deputatul a solicitat Curții de Apel Chișinău (CA Chișinău) anularea actului ANI. Ulterior, la 22 februarie 2022, în aceeași acțiune înaintată de Vitiuc, ANI a depus o cerere în vederea confiscării sumei de 679 411 MDL deținute nejustificat. Art. 34 alin. (6) din Legea ANI, [prevede expres](#) posibilitatea ANI de a solicita confiscarea averii nejustificate chiar dacă actele se contestă de subiecții vizați.

La 26 septembrie 2022, CA Chișinău a declarat inadmisibilă cererea ANI, iar la 28 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) [a respins](#) recursul ANI și a menținut încheierea CA Chișinău. Potrivit deciziei CSJ, Codul Administrativ nu permite completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul CA Chișinău de a examina procedura de confiscare

Interpretarea diferită de către instanțele de judecată și ANI a prevederilor referitoare procedura de confiscare a averii nejustificate în folosul statului continuă și astăzi, fapt care duce la tergiversarea acestui proces.

a averii nejustificate în folosul statului, care trebuie să fie examinată într-o procedură civilă separată. Argumentarea CSJ nu înseamnă că averea nejustificată nu ar putea fi confiscată, doar că va presupune o examinare repetată și mai îndelungată. Această practică a CSJ tergiversează posibilitatea ANI de a confisca averile nejustificate (mai multe în [Buletinul CRJM nr. 48](#)).

La 6 ianuarie 2023, ANI a [specificat](#) că după ce actul emis în privința lui Vladimir Vitiuc va rămâne definitiv și irevocabil, se va înainta repetat cererea de confiscare a averii nejustificate

PE SCURT

La 4 ianuarie 2023, instanța de judecată a [pronunțat](#) sentința de achitare a ex-viceguvernatoarei Băncii Naționale a Moldovei (BNM), Emma Tăbîrță, și a foștilor șefi de departamente ai BNM, Matei Dohotaru, Ruslan Grate și Vladimir Țurcan, pe motivul lipsei „existenței faptei infracțiunii de neglijență în serviciu”. Persoanele în cauză au fost învinuite că, în perioada anilor 2010-2014, ar fi facilitat spălarea a 22 de miliarde USD din Federația Rusă prin intermediul BC Moldinconbank în dosarul denumit generic „Laundromat”. La 24 ianuarie 2023, Procuratura Anticorupție a [menționat](#) că nu va contesta sentința în cauză, considerând că aceasta nu este ilegală sau neîntemeiată.

La 10 ianuarie 2023, Curtea de Apel din Paris (Franța) a [anulat hotărârea](#) tribunalului arbitral ad hoc din Paris, emisă în 2013, privind încasarea a circa 30 de milioane USD din contul Republicii Moldova în beneficiul LLC Energoalliance, succesor în drepturi – SPC Stileks (Ucraina). Cauza se referă la pretinsa neachitare de către Î.S. „Moldtranselectro” (Moldova) a energiei electrice furnizate în perioada anilor 1999-2000. Conform hotărârii curții de apel, pe lângă faptul că statul nostru nu va achita suma menționată, compania perdantă va plăti peste 250 000 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată.

La 12 ianuarie 2023, Procuratura Anticorupție a [obținut în instanță](#) blocarea a peste 268 de milioane MDL (circa 13 milioane EUR) pentru a fi transferați către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Suma rezultă din tranzacția de vânzare-cumpărare a 63,89% din acțiunile BC „Moldindconbank” SA și ar aparține, inclusiv prin interpuși, controversatului om de afaceri Veaceslav Platon. Într-o [reacție](#) distribuită pe rețelele sociale, Platon „a mulțumit autorităților” pentru că au grijă de banii săi și îi păstrează în siguranță. Dacă vinovăția lui Platon în dosarul denumit generic „Laundromat” va fi dovedită, banii ar urma să ajungă în bugetul de stat.

La 17 ianuarie 2023, avocații deputatul fugar Ilan Șor au anunțat că clientul lor a contractat o companie de [avocați din Marea Britanie](#), BCL „Solicitors” LLP, pentru a-l reprezenta în instanțele de judecată din Moldova. În acest sens, avocații străini au cerut o scurtă amânare a procedurilor pentru a analiza materialele cazului în scopul pregătirii liniei de apărare. Totodată, avocații moldoveni ai lui Ilan Șor au fost [incluși de autoritățile naționale](#) în lista persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate persoanelor fizice și juridice supuse

sanctiunilor Oficiului pentru Controlul Activelor Străine din Statele Unite ale Americii (a se vedea [Buletinul CRJM nr.50](#)). Uniunea Avocaților a **condamnat** gestul autorităților și cere încetarea imixtiunii în exercitarea profesiei de avocat și identificarea avocaților cu clienții lor ca urmare a îndeplinirii funcțiilor de avocat.

La 25 ianuarie 2023, Procuratura Anticorupție (PA) a **încheiat** urmărirea penală în privința fostului deputat democrat, Vladimir Andronachi și a unui complice, în cauza penală denumită generic „Frauda bancară”. Acesta este **învinuit** de escrocherie și spălare de bani în proporții deosebit de mari în interesul unei organizații criminale. În rezultatul acestor acțiuni, Republica Moldova a fost prejudiciată în sumă de peste 26 de milioane MDL. Vladimir Andronachi, este vizat și în dosarul „Metalferos”. Acesta a fost **expulzat** în noiembrie 2022 de către autoritățile din Ucraina, fiind **plasat** în arest preventiv. La 10 ianuarie 2023, magistrații Curții de Apel Chișinău au **respins** recursul avocaților privind eliberarea acestuia, arestul preventiv fiind prelungit și pentru luna februarie 2023.

I ECHIPA CRJM

Ilie CHIRTOACĂ
Președinte

Aurelia CELAC
Manager financiar și contabil

Daniel GOINIC
Director de Program

Olga CORTAC
Directoare a Serviciului Administrativ

Vladislav GRIBINCEA
Director de Program

Alina FRIMU
Asistentă a Serviciului Administrativ

Oxana BRIGHIDIN
Consilieră juridică

Dumitru JOMIR
Coordonator de Comunicare

Victoria MEREUȚĂ
Consilieră juridică

Daniel STANCIU
Specialist în Comunicare

Andrei NASU
Consilier juridic

Acest buletin informativ a fost elaborat cu sprijinul financiar oferit de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii. Opiniile, constatările și concluziile formulate în document aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

